

Ustavno sodišče je v postopku odločanja o ustavni pritožbi A. A. iz Ž., ki ga zastopajo B. B., C. C. C. in Č. Č., odvetniki v Z., na seji dne 2. oktobra 2003

odločilo:

Sklep Višjega delovnega in socialnega sodišča št. Psp 295/2001 z dne 21. 6. 2002 in sodba Delovnega in socialnega sodišča v Ljubljani št. Ps 370/97 z dne 20. 6. 2001 v delu, ki se nanaša na odločitev o stroških postopka, se razveljavita in se zadeva vrne Delovnemu in socialnemu sodišču v Ljubljani v novo odločanje.

Obrazložitev

A)

1. Pritožnik, ki se je poškodoval v dveh prometnih nesrečah, je v zvezi z uveljavljanjem pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja vodil več sodnih postopkov. Z ustavno pritožbo izpodbija sklep Višjega delovnega in socialnega sodišča, s katerim je to kot neutemeljeno zavrnilo njegovo pritožbo in potrdilo odločitev sodišča prve stopnje iz junija 2001, da vsaka stranka nosi svoje stroške postopka. Sodišči sta svojo odločitev utemeljevali s sklicevanjem na prvi odstavek 36. člena Zakona o delovnih in socialnih sodiščih (Uradni list RS, št. 19/94 - v nadaljevanju ZDSS). Po pritožnikovem mnenju je nesprejemljivo, da mora nositi pravične stroške, čeprav je s svojim zahtevkom uspel. Zatrjuje kršitev 22. in 23. člena Ustave.

2. Senat Ustavnega sodišča je dne 8. 7. 2003 sprejel ustavno pritožbo v obravnavo. V skladu z določbo 56. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 15/94 - v nadaljevanju ZUstS) je bila ustavna pritožba poslana Višnjemu delovnemu in socialnemu sodišču, ki nanjo ni odgovorilo.

B)

3. Med postopkom odločanja o ustavni pritožbi je Ustavno sodišče z odločbo št. U-I-53/00 z dne 12. 6. 2003 (Uradni list RS, št. 63/03) razveljavilo 36. člen ZDSS, kolikor je določal, da zavarovanec, ki v socialnem sporu uspe, ne more zahtevati povračila stroškov postopka od toženca skladno z načelom uspeha.

4. Učinke odločbe Ustavnega sodišča, s katero je bil razveljavljen zakon, določa v skladu s tretjim odstavkom 161. člena Ustave 44. člen ZUstS. Zakon ali del zakona, ki ga je Ustavno sodišče razveljavilo, se po navedeni določbi ne uporablja za razmerja, nastala pred dnem, ko je razveljavitev začela učinkovati, če do tega dne o njih ni bilo pravnomočno odločeno. To pomeni, da razveljavitev učinkuje le na pravna razmerja, o katerih do razveljavitve še ni bilo pravnomočno odločeno, medtem ko na pravna razmerja, ki so s pravnomočnimi odločbami že urejena, praviloma nima učinka. Ustavno sodišče pa je že sprejelo stališče, da učinkuje razveljavitev zakona tudi na že pravnomočno urejena pravna razmerja, v katerih je bila pravočasno vložena ustavna pritožba (glej npr. odločbo št. Up-252/96 z dne 30. 9. 1999, Uradni list RS, št. 86/99 in OdlUS VIII, 293). Ustava v 158. členu, s katerim ureja pravni institut pravnomočnosti, določa, da je pravna razmerja, urejena s pravnomočno odločbo državnega organa, mogoče odpraviti, razveljaviti ali spremeniti v primerih in po postopku, določenih z zakonom. Po ZUstS je tako sredstvo, ki se lahko uveljavlja proti pravnomočnim odločbam, ustavna pritožba. Prvi odstavek 59. člena ZUstS določa, da lahko Ustavno sodišče posamičen akt v celoti ali deloma odpravi ali razveljavi in

zadevo vrne organu, ki je pristojen za odločanje. Ker se z ustavno pritožbo lahko poseže v že pravnomočno urejena pravna razmerja, učinkuje razveljavitev torej tudi na vse tiste že pravnomočne posamične akte, zoper katere je bila na Ustavno sodišče pravočasno vložena ustavna pritožba in o njej do začetka učinkovanja razveljavitve še ni bilo odločeno.

5. V obravnavanem primeru sta izpodbijani sklep Višjega delovnega in socialnega sodišča in sodba Delovnega in socialnega sodišča, ki sta temeljila na uporabi razveljavljenega dela 36. člena ZDSS, postala pravnomočna še pred njegovo razveljavitvijo. Toda ker je pritožnik za zavarovanje svojih pravic v postopku izkoristil vse zakonite pravne poti in pravočasno vložil ustavno pritožbo, učinkuje razveljavitev tudi na odločitev o njegovi ustavni pritožbi.

6. Čeprav je pritožnik smiselno predlagal, naj Ustavno sodišče odloči tudi o pravici sami, na podlagi podatkov v spisu o tem ni bilo mogoče odločiti (prvi odstavek 60. člena ZUstS). O pritožnikovem predlogu, naj Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje naloži povrnitev pritožbenih stroškov v znesku 64.022,00 SIT, Ustavno sodišče ni moglo odločati, saj pritožnik v zvezi s tem ni zatrjeval kršitve človekove pravice. O predlogu, naj Ustavno sodišče ugotovi njegovi pritožbi z dne 28. 11. 2001 zoper sklep Delovnega in socialnega sodišča št. Ps 247/99 z dne 17. 10. 2001, pa ni bilo mogoče odločati, ker je za takšno odločitev pristojno Višje delovno in socialno sodišče.

C)

7. Ustavno sodišče je sprejelo to odločbo na podlagi prvega odstavka 59. člena ZUstS v sestavi: namestnik predsednice dr. Janez Čebulj ter sodnici in sodniki dr. Zvonko Fišer, Lojze Janko, mag. Marija Krisper Kramberger, Milojka Modrijan in Jože Tratnik. Odločbo je sprejelo soglasno.

Št. Up-476/02-7
Ljubljana, dne 2. oktobra 2003.

Namestnik predsednice

dr. Janez Čebulj